

Dřeviny
ČR pro předmět
Krajininná ekologie

Prosím klikněte.

Tento i ostatní soubory v této složce jsou pomůckou pro studenty Krajinné ekologie.

⇒ Sestavil: RNDr. Martin Culek, Ph.D., Geografický ústav MU

⇒ Veškeré připomínky směřujte prosím na adresu: culek@sci.muni.cz.

⇒ Použitá literatura:

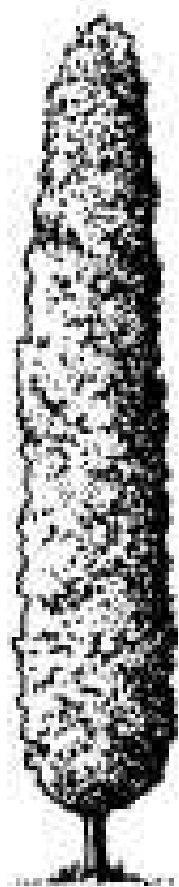
KREMER P. Bruno et al. (1995): Stromy. Z německého originálu Bäume z r. 1984. Knižní klub ve spolupráci s Ikar Praha. Praha.

CHYTRÝ M. et al. (2001): Katalog biotopů České republiky. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.

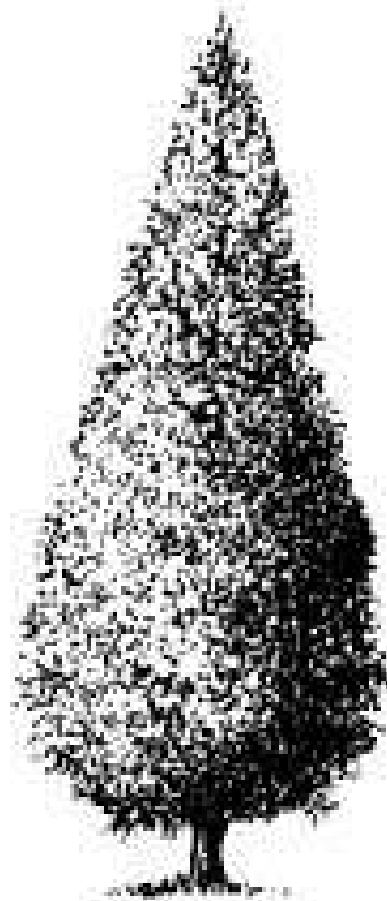
KOLEKTIV (2002): Chráněná území ČR – Liberecko. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Praha.

ÚRADNÍČEK L., MADĚRA P. et al. (2001): Dřeviny České republiky. Matice lesnická, s.r.o., Písek.

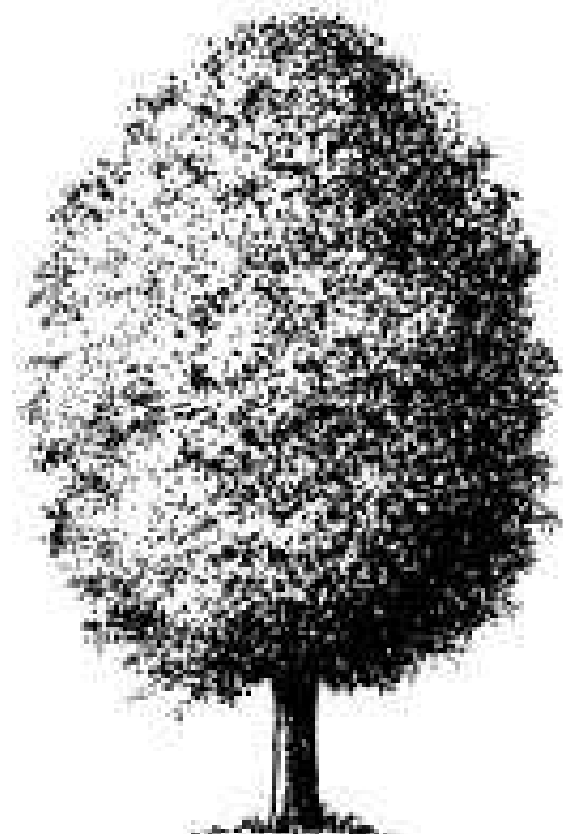
Typy stromů dle korun

sloupovitý

kuželovitý

okrouhlý

Tvary listů

čárkovitý

kopinatý

vejčitý

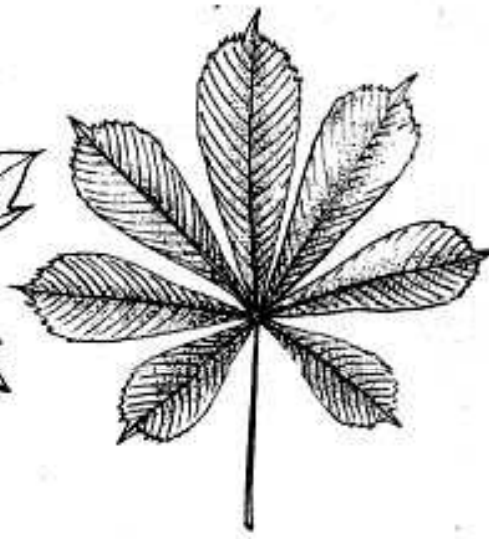
obvejčitý

celistvý

laločný

dlanitě složený

peřenoklaný

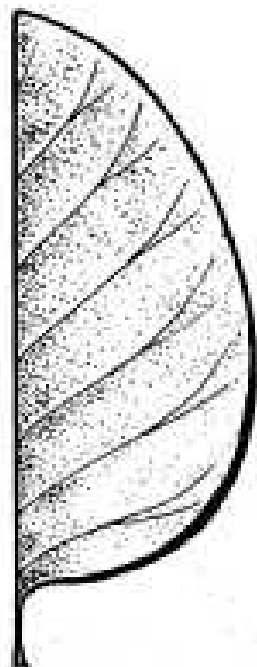

peřenodílný

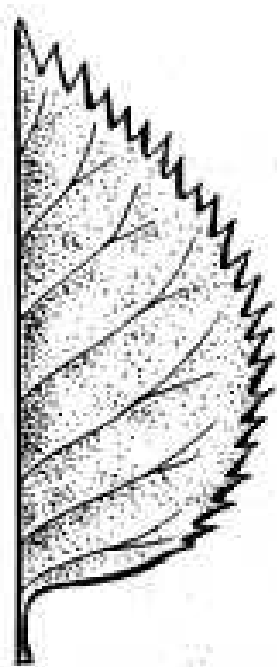

peřenosečný

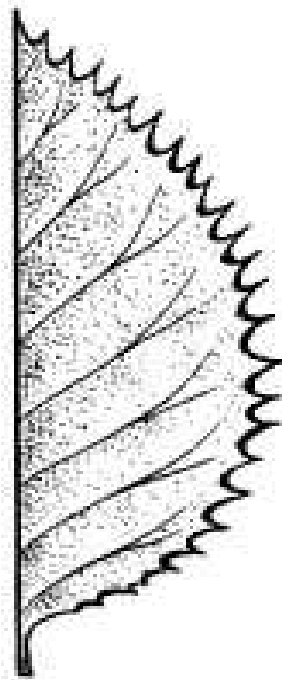
Okraje listů listnatých dřevin

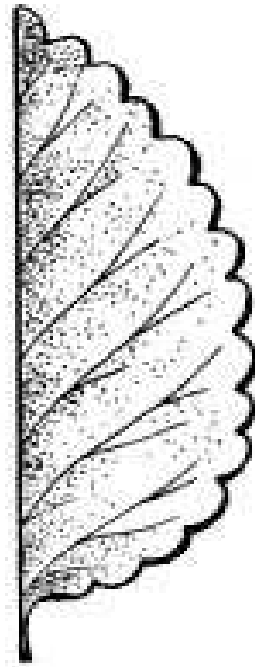
celokrajný

pilovitý

zubatý

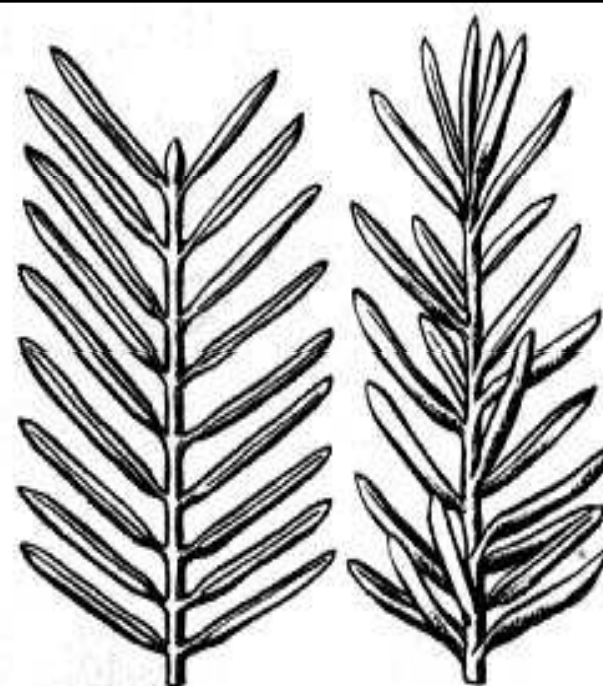

vroubkovaný

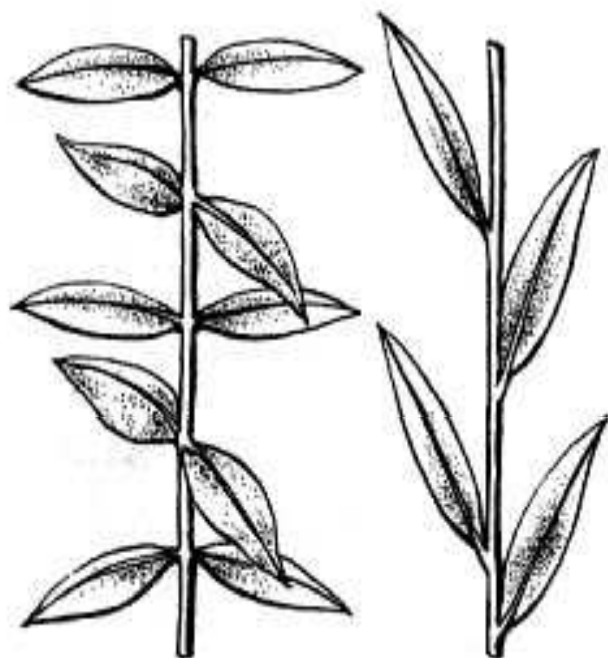
vykrajovaný

Sklad listů

dvouřadý

všestranný

vstřícný

střídavý

přeslenitý

suzopeřený

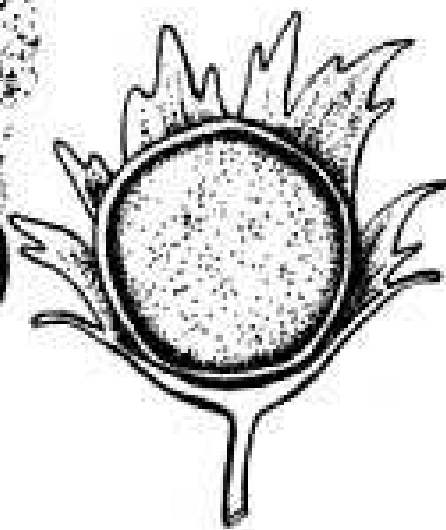
lichozpeřený

dvakrát zpeřený

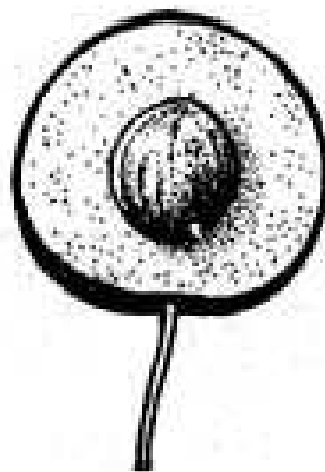
Některé druhy plodů

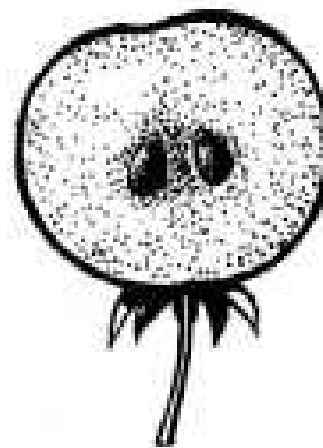
tobolka

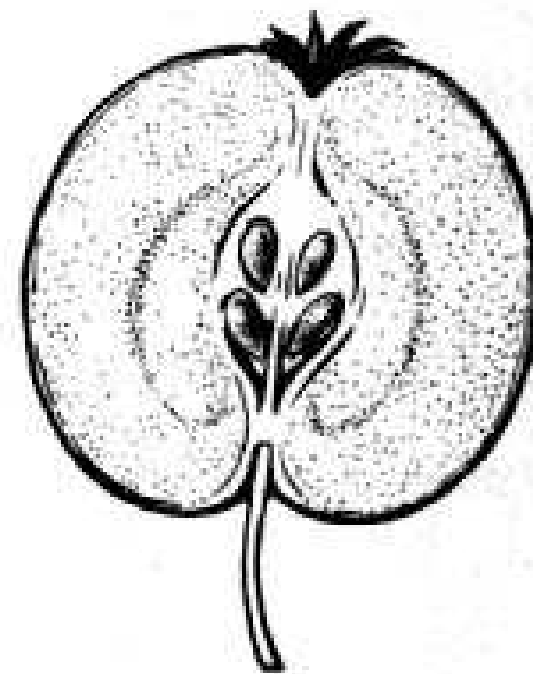
oříšek

peckovice

bobule

malvice

Dřeviny

Teplomilné doubravy

Pozn.: V souboru „Teplomilné doubravy“ jsou uvedeny dřeviny, které zde mají těžiště výskytu. Do teplomilných doubrav v přírodě zasahují i dřeviny vyšších poloh, uvedené v dalších souborech. Soubor Teplomilné doubravy zahrnuje 1.- 2. vegetační stupeň ve Zlatníkově pojetí.

Doubrava dubu zimního

(*Quercus petraea*) - Křivoklátsko

Dub zimní

Quercus petraea

- ➔ Výška až 35 m. Nemá mohutnost dubu letního, štíhlejší. Listová čepel klínovitě sbíhá na stopku, žaludy přisedlé.
- ➔ Snáší sucho, boční stín, chudé mělké půdy, město. Trpí tracheomykózami, ochmetem, silnými mrazy.
- ➔ Lesy nižších poloh, kácením bučin se rozšířil do vyšších poloh.
- ➔ Evropa bez jižních, severních a východních okrajů (Ruska). Chybí v jižních Čechách.
- ➔ Indikátor „nehor“, sušších stanov.
- ➔ 1-4 AB-BC, D 1-3

Dub šípák

Quercus pubescens

- ➔ Výška 6 – 20 m. Drobný, kulovitá koruna, na rubu chlupaté listy.
- ➔ Snese sucho a horko. U nás kalcifilní. Nesnáší mrazy, stín, vlhko. V přírodě chráněný !
- ➔ Jižní Evropa, Turecko, v ČR lesy nejteplejší oblasti – Český kras, Č. středohoří, j. Morava.
- ➔ Indik. **nejteplomilnějších doubrav, suchých a bazických půd.**
- ➔ 1-2 BD-D 1-2

Šípáková doubrava – bývá rozvolněná a s keři (Hády)

Dub letní

Quercus robur

- ⇒ Výška až 40 m, imposantní silný strom. Listy s oušky u stopky, žaludy na dlouhé stopce.
- ⇒ Vyžaduje hluboké hlinité půdy, světlo, trpí ochmetem (poloparasit). Snáší trochu soli. Dožívá se přes 500 let
- ⇒ Typický strom širokých niv. Hráže rybníků, jižní Čechy.
- ⇒ Evropa s výjimkou hor, severu a stepí, v ČR běžně do 600 m, 2 ekotypy – „lužní“ „stepní“ -vz. j. Čechy
- ⇒ Indikátor „nehor“ a vlhkých p.
- ⇒ 1-4 AB-C (2) 4-5

Dub letní - v parku

Quercus robur

**Doubrava dubu
letního (*Quercus
robur*) - Cahnov**

Borovice černá

Pinus nigra

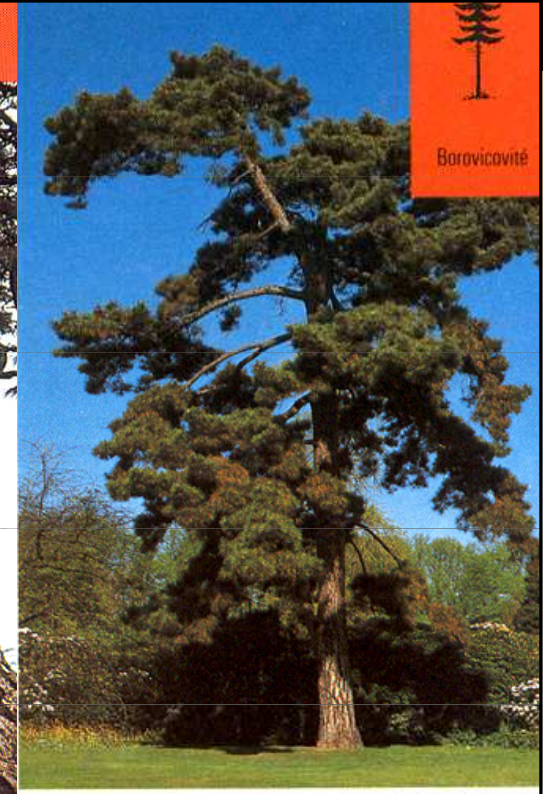
Výška 20-40 m, šedá kůra, tmavozelené jehlice 7- 10 cm dlouhé, 7 cm dlouhé kuželovité šišky.

Nesnází stín a vlhké půdy. Snází imise, město, sucho, horko.

Vápencové hory již. Evropy (od Vídně k jihu).

V ČR výsadby na vápencích teplých oblastí, vzácněji na neutrálních a kyselých půdách.

Indikátor suchých, spíše vápnitých teplých půd v menších lesích a též velkých umělých změn krajiny.

Borovicovité

Borovicovité

Dřín obecný

Cornus mas

- Výška až 8 m, i stromek. Listy podobné svídkě, ale žilky se sbíhají do špičky. Žluté vstříčné pupeny. Jedlé kyselé plody – dříněnky - na podzim.
- Pomalu roste, kvete již v březnu, snáší řez, suché vápnité půdy, horko, mrazy, město.
- Teplomilné doubravy, vápnité skalní stepi. Chráněný !
- Francie, Itálie, jihovýchodní Evropa; Turecko, Gruzie.
- **Indikátor teplých suchých slunných vápnitých stanovišť.**
- 1-3 BD-D 1-2

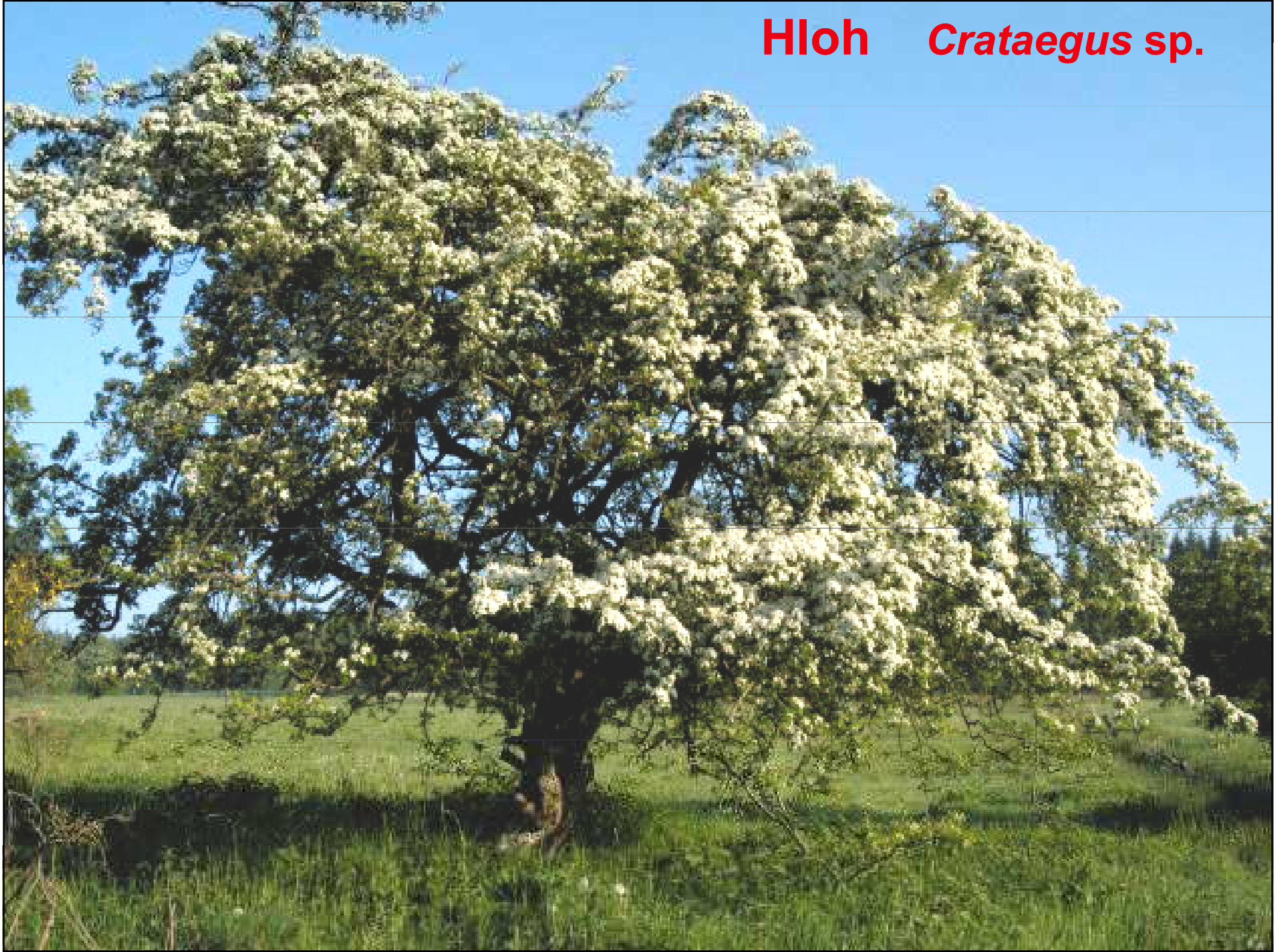
Hloh jednosemenný

Crataegus monogyna

- Mnoho podobných druhů.
- Výška do 5 m, max. 12 m. Listy podobné babyce. Krásně kvete, nepříjemně voní. Hustý keř, četné kolcové trny.
- Snáší suché půdy, nesnáší kyselé půdy, stín; spíše teplomilný.
- Původně ve světlých teplomilných lesích, druhotně na lesních ekotonech, mezích, pastvinách.
- Evropa s výjimkou většiny Skandinávie a Ruska. Ostatní druhy – centrum rozšíření ve stř. Evropě.
- **Indikátor nekyselých sušších půd
teplejší zemědělské krajiny**
- 1-4 B-D 2(3)

Hloh *Crataegus* sp.

Javor babyka

Acer campestre

- ➔ Strom do 20 m, i keř. Menší listy se zaoblenými úkrojky i zářezy, žluté až červené na podzim. Plody dvojnažky kolmé ke stopce.
- ➔ Snáší nejrůznější půdy, preferuje dusíkaté. Snáší zástin, solení, řez, mrazy, sucha. Snadno se šíří.
- ➔ Dva ekotypy - suťové nebo lužní lesy, místy i jiné. Též křoviny. Jen teplejší oblasti.
- ➔ Evropa s výjimkou severní a hor. Je na Kavkaze.
- ➔ **Indikátor teplých dusíkat. půd.**
- ➔ 1-3 BC-CD 2-4

Javor babyka

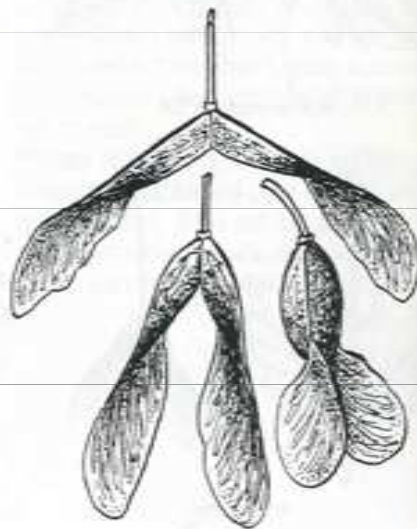
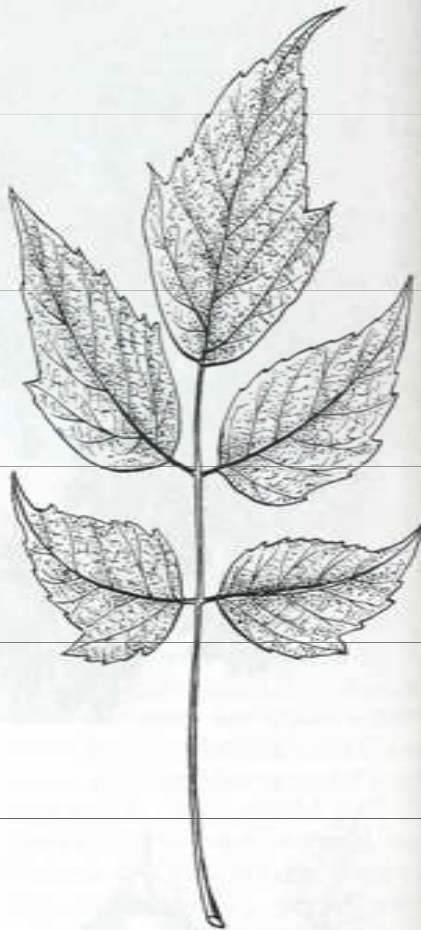
Acer campestre

Javor jasanolistý

Acer negundo

- Výška 10 – 20 m, i jako keř.
- Kalamitní druh ! Rychlý růst a šíření.
- Původem z východu severní Ameriky
- Zavlečen v lužních lesích a sídlech nižších poloh.
- Indikátor narušených stanovišť, hlavně v nivách.

Jilm habrolistý

Ulmus carpinifolia

- ⇒ Výška do 40 m, na suchu i keř. Asymetrické listy (u stopky), pravidelně na větví. Svrchní strana listu téměř hladká. Semeno uprostřed hladké okrouhlé nažky.
- ⇒ Snáší stín, 2 ekotypy – „lužní“ a „lesostepní“ – rozdílné nároky na vláhu, nesnáší kolísání podzemní vody. Puká mrazy. Decimován grafiózou.
- ⇒ Teplomilné doubravy, ekotony, suťové lesy, nivy.
- ⇒ Evropa kromě severní, je v podhůří Kavkazu.
- ⇒ **Indik. živných teplejších stan.**
- ⇒ 1-3 BD 2, 1-3 BC-CD 4

Jilm vaz - list

Ulmus laevis

- ⇒ Výška až 35 m, kmen svalcovitý s boulemi. Výrazně asymetrické listy, na líci hladké, na rubu měkce chlupaté. Plody na dlouhých stopkách.
- ⇒ Snáší zástin, krátkodobé záplavy, vyžaduje dusíkaté p., i vysýchavé. Trpí tracheomykózami méně než jilm habrolist.
- ⇒ Luhy nížin.
- ⇒ Střední Francie, stř. Evropa, Balkán až Ural.
- ⇒ Indikátor živných vlhkých půd teplejších stanovišť.
- ⇒ 1-3 BC-CD 4

Jilm vaz - kmen

Ulmus laevis

Jírovec maďál

Aesculus hippocastanum

- Výška až 25 m, košatá koruna, 5-7-četné listy.
- Citlivý na hutnění půd, sucho, sůl, vyžaduje živné humózní půdy, teplo. Snáší přistínění. Chemicky ničí podrost.
- Akutně ohrožen klíněnkou (drobný motýl).
- Z horských lesů Řecka.
- V ČR vysazen - okraje lesů, solitéry, skupiny i stromořadí, hl. v okolí zámků – „barokní strom“.
- **Indikátor kulturní krajiny teplejších oblastí.**

Pajasan žláznatý

Ailanthus altissima

- ➔ Výška 20 – 25 m, podobný jasanu, až 0,7 m dlouhé lichozpeřené listy, silné výhony, bohatství semen.
- ➔ Extrémně rychle roste – až 3 m / rok. Snáší výborně město, zasolení, stín, různé půdy. Teplomilný, namrzá. Pozdě raší. Od 80 let se láme. Chemicky likviduje okolní dřeviny. Plevelný. Kalamitní!
- ➔ Temné dvory, továrny, náspy, břehy, zdi.
- ➔ Východní Čína
- ➔ **Indikátor antropogenních stanovišť teplejších oblastí**

Ptačí zob

Ligustrum vulgare

- Výška do 3 m, květy a plody v koncových latách, listy celokrajné, hladké.
- Snáší řez, stín, imise, okus zvěří. Pastva včel. Nesnáší chladno (vhodný do 400 m), kyselé nebo vlhké půdy.
- Teplomilné doubravy 1.v.s., ve 2.-3. v.s. v ekotonech, v sídlech živé ploty.
- Jižní polovina Evropy a úpatí Kavkazu s výjimkou Středomoří.
- Indik. teplejších nekyselých stanovišť okrajů lesů.
- 1-3 B-D 2-3

Slivoň třešňová (myrobalán)

Prunus cerasifera

- Keř, někdy strom, do 10 m. Nemá kolcové trny – rozdíl od trnky. Listy lysé. Plody – kulovité, žluté, červené, fialové; průměru 2,5 cm, jedlé.
- Původně – podnož, zplaněla, teplejší oblasti. Souvislé křoviny – meze
- Likviduje stepní trávníky
- Balkán až střední Asie.
- **Indikátor ruderalizovaných nebo opuštěných stanovišť teplé zemědělské krajiny.**

Slivoň třešňová (myrobalán)

Prunus cerasifera

Topol bílý (linda)

Populus alba

- Výška 30 - 40 m, šedozelenobílá kůra, na rubu bíleplstnaté listy
- Rychle roste, mohutný, snáší záplavy i sucho, mrazy, imise. Dva ekotypy – lužní a „stepní“.
- Krátkověký - 150 - 250 let chmýří plodů - alergie, láme se.
- Jižní polovina Evropy až jižní Sibiř, sever Indie, v ČR lužní lesy Panonie.
- **Indik. živných vlhčích půd teplé jižní Moravy (v ČR)**
- 1-2 BC-CD (2) 4

Topol bílý

Populus alba

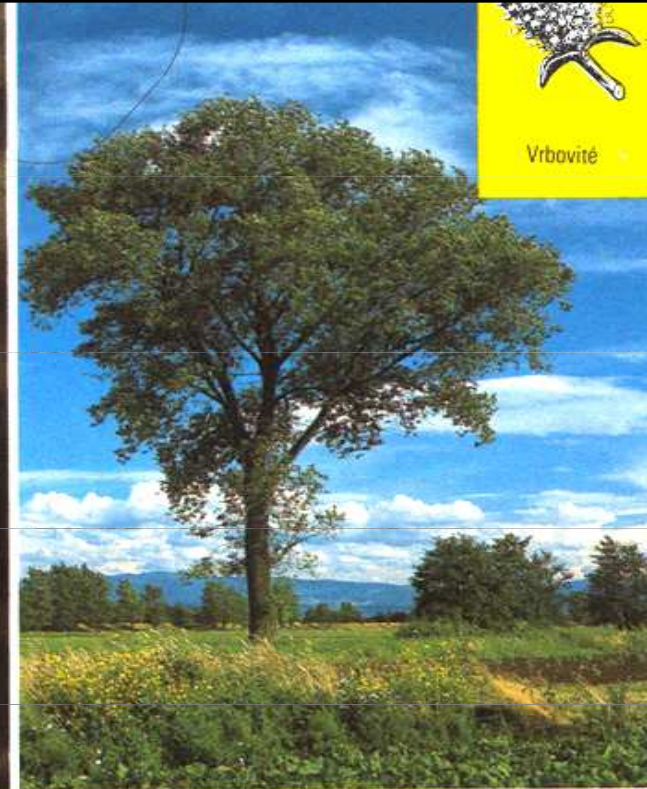
- kmen a listy

Topol černý

Populus nigra

- Výška až 30 m, kůra šedo-zelená, listy ze spodu lysé, zelené.
- Rychle roste, snáší mrazy. Láme se, působí alergie, krátkověký, max. 200 let
- Geneticky znečištěn topolem kanadským, chráněn!
- Jižní a střední Evropa, Turecko, jižní Sibiř, břehy toků, aleje, větrolamy
- Indikátor živných vlhkých půd teplejších oblastí
- 1-3 BC-C 4-5

Topol černý vlašský

Populus nigra var. Italica

Kultivar od dob Římské říše, kde užíván ke křižovatkám silnic.

V ČR vysazován mimo les jako soliter, malá skupina k důležitým objektům, výjimečně stromořadí.

1. – 4. v. s.

Indikátor kulturní krajiny, hl. sídelní, teplejších oblastí.

Trnovník akát

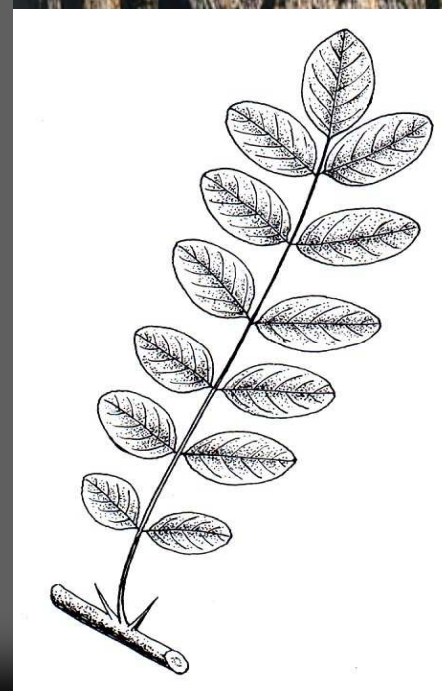
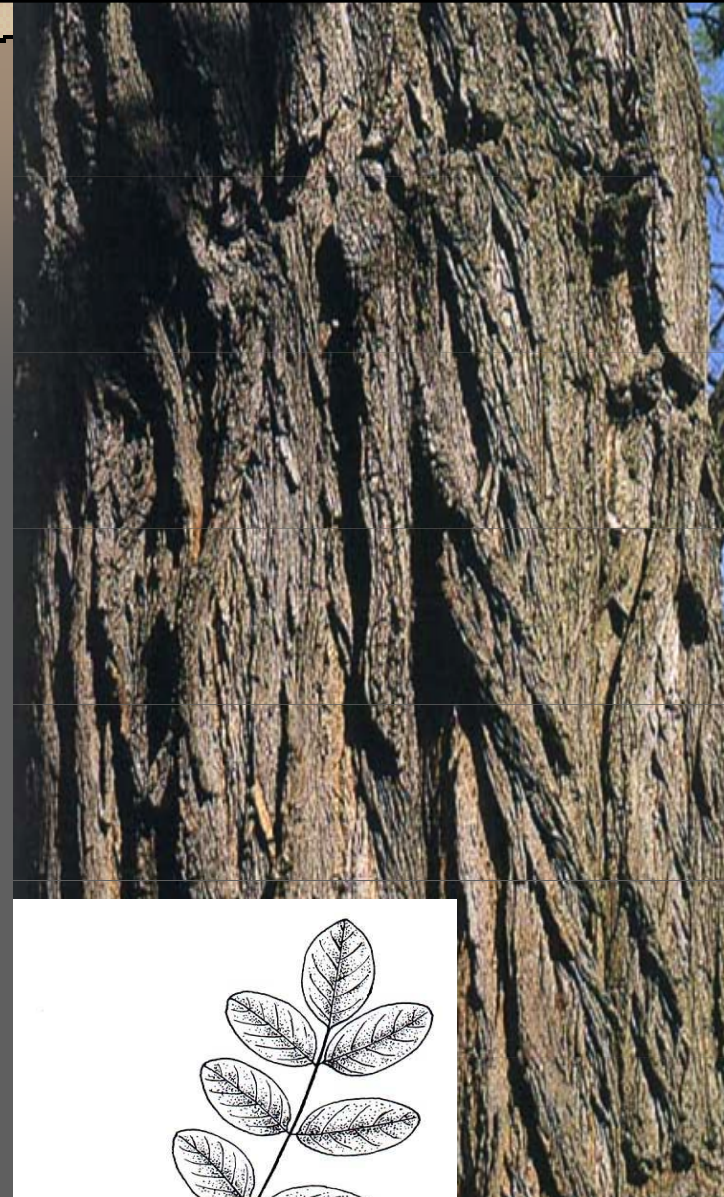
Robinia pseudoacacia

- Výška až 25 m, křivolaký kmen, trnité větve, lichozpeřené listy, kořenové výhony. Pastva včel.
- Kalamitní druh – šíří se, rychle roste, extrémně dobře obráží z pařezů. Snáší město i zasolení, různé půdy. Nesnáší stín, podzimní mrazy; teplomilný: typický výskyt do 400 m.
- Záplava semen, ničí podrost chemicky, hostitel puklice švestkové. Téměř neodstranitel.
- Pochází z východu USA (list. lesy s dubem). V ČR remízky, lesy teplých oblastí, meze, i v nivě.
- **Indik. kulturní teplé zemědělské a sídelní krajiny, sušších půd.**

Trnovník akát

Robinia pseudoaccacia

A photograph of a forest with many tall, thin trees. The ground is covered in a dense carpet of small, bright yellow flowers. The trees have dark trunks and some green leaves are visible at the top. The overall scene is bright and colorful.

Akátina - Břeclavsko

Vrba bílá

Salix alba

- Podobná vrbě křehké, ale mohutnější, výška až 30 m, rovný kmen o průměru až 1,5 m, listy kopinaté, na rubu zelenobíle chlupaté.
- Rychle roste, krátkověká (max. 100let), výborně obráží, světlomilná, teplomilná, max. do 550 m, snáší záplavy i zasolení. Hojně se kříží s jinými Vr.
- Břehy nížinných řek, podmáčené deprese, vysazována i jinde.
- Evropa kromě severní a až střední Asie, Maroko, Perský záliv.
- Indik. širokých niv teplejš. obl.
- 1-3(4) BC-C 5

A photograph of a calm lake surrounded by dense green trees. The water is still, reflecting the surrounding foliage and the sky. The trees are lush and green, suggesting a summer or late spring setting. The sky is bright and clear. The text 'Vrbina – Křivé jezero u Lednice' is overlaid in a bold, yellow font at the bottom of the image.

Vrbina – Křivé jezero u Lednice